

פורום אונ' בר אילן, אונ' בן גוריון בנגב ומינהל חברה ונוער

בנושא: שותפות כדרך לניהול משברים עפ"י עקרונות החינוך הבלתי פורמלי כבסיס למודלים של יצירת שותפויות

פורום אונ' בר אילן, אונ' בן גוריון בנגב ומינהל חברה ונוער

בנושא: שותפות כדרך לניהול משברים על פי עקרונות החינוך הבלתי פורמלי כבסיס למודלים של יצירת שותפויות

על אודות הפורום

פורום אקדמיה-שדה הוא תוצר של שיתוף פעולה בין הקתדרה לחינוך לערכים, לסובלנות ולשלום ע"ש ד"ר יוסף בורג ובית הספר לחינוך באוניברסיטת בר אילן, הפקולטה לניהול ע"ש גילפורד גלייזר באוניברסיטת בן גוריון בנגב ואגף תכנים, תוכניות, הכשרה והשתלמויות במינהל חברה ונוער במשרד החינוך. מטרת הפורום היא לדון בסוגיה מרכזית מהותית נבחרת במטרה להדק את הקשר בין האקדמיה לשדה החינוך הבלתי פורמלי. כך, לדוגמה, בשנה"ל תשע"ט, עסק הפורום בנושא שינויים טכנולוגיים דיגיטליים והשפעתם על החינוך הבלתי פורמלי; בתש"ף, עסק הפורום בנושא החינוך הבלתי פורמלי בתפוצות. השנה, הערך השנתי המוביל במשרד החינוך הוא "אחדות ושותפות", ומשום כך הוחלט לעסוק בנושא "שותפות כדרך לניהול משברים" על פי עקרונות החינוך הבלתי פורמלי כבסיס למודלים של יצירת שותפויות. הסוגיה מתכתבת עם משבר מגפת הקורונה הפוקד אותנו והמחייב איחוד, חיבור ושותפות כדי למקסם את האפשרות לצלוח אותו היטב.

הפורום נערך במקוון בזום ביום שני 11.1.2021, כ"ז בטבת תשפ"א, בין השעות 13:30-16:00, והשתתפו בו 195 איש: סטודנטים, אנשי אקדמיה, אנשי רוח, אנשי שדה ועוד. בפורום עלו לדיון בין אנשי האקדמיה ואנשי השדה השאלות מה גורם לשותפות להיות להצלחה, אם תיתכן שותפות ללא גמישות, כיצד עקרונות החינוך הבלתי פורמלי יכולים לשמש בסיס למודלים של יצירת שותפויות ועוד.

פורום אונ' בר אילן, אונ' בן גוריון בנגב ומינהל חברה ונוער

בנושא: שותפות כדרך לניהול משברים עפ"י עקרונות החינוך הבלתי פורמלי כבסיס למודלים של יצירת שותפויות

דברי ברכה

את הפורום פתחו בדברי ברכה:

פרופ' אריה צבן – נשיא אוניברסיטת בר אילן: שותפות ושיתופיות הן תשתית חשובה לקידום מוסדות וארגונים ולהצלחתם. זהו נושא מרתק למחקר מזווית אינטרדיסציפלינרית רב ממדית. קיימת הבחנה בין עבודת צוות לבין שיתוף פעולה.

פרופ' דניאל חיימוביץ – נשיא אוניברסיטת בן גוריון בנגב: הפורום המשותף משקף פריצת דרך של שותפות בין שני מוסדות אקדמיים מובילים ובין משרד החינוך. אפשר לומר כי שותפות חשובה יותר מתחרות.

מר אברהם (אב"ש) בן שושן – סגן מנהל מינהל חברה ונוער, משרד החינוך: הפורום מתקיים כמסורת ארוכת שנים ומביא לקדמת הבמה את השיח האקדמי לצד השיח הפרקטי והעשייה בשדה החינוכי. השנה מודגש הערך השנתי המוביל של משרד החינוך, "אחדות ושותפות", כפי שמשקף בהרחבת השותפים לפורום זה.

פורום אונ' בר אילן, אונ' בן גוריון בנגב ומינהל חברה ונוער

בנושא: שותפות כדרך לניהול משברים עפ"י עקרונות החינוך הבלתי פורמלי כבסיס למודלים של יצירת שותפויות

דברי פתיחה

פרופ' זהבית גרוס – ראש ההתמחות לניהול ולפיתוח מערכות חינוך בלתי פורמליות, ראש קתדרת אונסקו לחינוך לערכים

שותפות היא אבן יסוד בתחום החינוך ויש ליצור במערכת החינוך תרבות ואקלים של שותפות. כדי לעגן את מושג השותפות בעשייה החינוכית בצורה רצינית ומעמיקה, אנו נדרשים לחקור את השפעת השותפות על העשייה החינוכית. מתקיימות שותפויות רבות בפועל בשדה העשייה, אך המחקר על השפעתן דל. מפורום משותף זה, אנו קוראים להתגייסות לסדרת מחקרים

מקיפה בתחום השותפות ולבניית מסד נתונים על בסיס שאלות אלו:

1. מדוע אנחנו מודדים תחום זה?
- יצירת בסיס נתונים להבניה ולעיצוב תהליכים חינוכיים ולימודיים המבוססים על שותפות
מה אנו מודדים?
2. מדדים ישנים בתחום החינוך הבלתי פורמלי ומדדים חדשים שיפתחו כיווני חשיבה חדשים
- מימניות
- אקלים ארגוני של שותפות
- סגנונות הטמעה של שותפות
איך מודדים?
3. מחקרים כמותיים – גזרת השערות מחקר בנוגע לידע קיים (שאלוני עמדות, השקפות עולם, תפיסות ערכיות ועוד)
- מחקרים איכותיים: שאלות מחקר חדשות על תופעות חדשות שטרם זוהו, הוגדרו ונחקרו

עלינו ליצור מערכת מושגים הנשענת על מערכות פילוסופיות, אפיסטמולוגיות ואונטולוגיות, ובכך לייצר מנגנונים לשינוי מערכת החינוך כך שהחינוך הבלתי פורמלי יניע את המערכת החינוכית להתחדשות.

פורום אונ' בר אילן, אונ' בן גוריון בנגב ומינהל חברה ונוער

בנושא: שותפות כדרך לניהול משברים עפ"י עקרונות החינוך הבלתי פורמלי כבסיס למודלים של יצירת שותפויות

ד"ר גרניט אלמוג-ברקת – חברת סגל בחוג לניהול ולמדיניות ציבורית בפקולטה לניהול ע"ש גילפורד גלייזר, אוניברסיטת בן גוריון בנגב

שותפות ומנהיגות – הילכו יחדיו? מעשה של מנהיגות טמון ביכולת להוביל, לעיתים קרובות לבד וכנגד מגמה רווחת, במטרה לשנות מציאות ולהיטיב. דווקא מתוך היכרות עמוקה עם בדידותו הקיומית של כל מנהיג באשר הוא – שמוטלת עליו האחריות הכבדה של בחינת הנחות יסוד וערעור עליהן במציאות ההולכת ומשתנה כל הזמן לנגד עינינו בנוגע לעולם ולחברה כולה – אנו תוהים אם היינו סומכים על היחיד ועל הדרך שלו לקרוא ולפרש את המציאות ולהגדיר קריאת כיוון.

היכולת לשמוע את מנעד הקולות ולראות את ה"אחר" היא כוחה של השותפות במובנה העמוק: השלם כגדול מסך כל חלקיו. תפיסת המנהיגות כתנועה וכעשייה ולא כתוצר של תכונות מקשרת בין המושגים "מנהיגות" ו"שותפות". שותפות מחייבת פשרה, הכרה, אמון ונכונות לשאת באחריות. זהו טיבה של מנהיגות.

בן גוריון הדגיש בדבריו כי השותפות תלויה בשותפים. יש לזכור תמיד: נושא השותפות הוא האדם. בקריאתו לכבד את השותפים כבני אדם ולא רק לשם השותפות חיזק בן גוריון את הערכים ההומניסטים. מכאן אציע לראות את PARTNERSHIP כשותפות משמעותית, שבה לכל אחד (PART) תרומה ייחודית, הנבנית בבחירה לחבור יחד, להתאגד על סיפון (SHIP) ולחתור לשם מימוש החזון המשותף.

כנס זה, המחבר בין האקדמיה ושדה הפעולה, בין חינוך פורמלי לחינוך בלתי פורמלי, הוא התרגום של חזון זה לפרקטיקה יומיומית. בלשונו של דיואי: "טיבו של החינוך הוא בהיותו דרך חיים ולא משימה". כך שותפות היא בחירה יומיומית בדרך חיים. באמצעות דרך חיים של שותפות, הנכס של היחיד נהיה בעל ערך ונוצר, מעל לכל, רווח לחברה.

ההצלחה הגדולה של הכנס שלנו תהיה אם בעקבותיו כל אחד יאתגר את עצמו בבחירת שותפים על פי הערך הסגולי שלהם, ינצל את ה-PART ויפליג ב-SHIP לעבר מחר טוב יותר.

פורום אונ' בר אילן, אונ' בן גוריון בנגב ומינהל חברה ונוער

בנושא: שותפות כדרך לניהול משברים עפ"י עקרונות החינוך הבלתי פורמלי כבסיס למודלים של יצירת שותפויות

רות קנולר-לוי – מנהלת אגף תכנים, תוכניות, הכשרה והשתלמויות, מינהל חברה ונוער, משרד החינוך

מפגש מיוחד זה נולד ברצון לעסוק בחינוך הבלתי פורמלי בהיבטים של אקדמיה ושטח, ולשם כך נולדה השותפות בין מינהל חברה ונוער במשרד החינוך ובין אוניברסיטת בר אילן ואוניברסיטת בן גוריון בנגב. לא במקרה נבחר נושא השותפות כדרך לניהול משברים על פי עקרונות החינוך הבלתי פורמלי לעיסוק משותף של שני מוסדות אקדמיים מובילים ושל משרד החינוך.

הפורום הזה מתקיים כבסיס לשותפות המשקפת את התקווה ואת ההבנה שאם נמצא את הדרך לשילוב בין תיאוריה ופרקטיקה נוכל לחולל שינוי משמעותי, במיוחד בעת כה מורכבת. דיון בנושא השותפות מעלה גם דיון בתהליכי יצירת אמון. שני המושגים כרוכים זה בזה משום שללא אמון לא נוכל לקיים שותפות מקדמת.

עלינו, מינהל חברה ונוער, מוטלת המשימה להקנות לבוגר מערכת החינוך ערכים ומיומנויות לימודיות, רגשיות וחברתיות, יכולת לפתח חשיבה שיתופית, עבודה צוותית ויחסי אמון. את כל אלו אפשר לרכוש וללמוד והם חלק חשוב בתהליכי חינוך. רוב האנשים הנמצאים כאן יעידו שמנהיגות היא תכונה נרכשת ולא רק מולדת. כמי שבחנה מקרוב את התנאים הנדרשים להיווצרותה של מנהיגות נוער, אני מאמינה שמיומנויות ליצירת שותפות אפשר גם ללמוד וגם לרכוש על בסיס: כלים מתאימים, התנסויות, מודלים נכונים וערכים טובים. אפשר לבנות אמון ולייצר פלטפורמות לעשייה משותפת אגב הקפדה על הממדים המרכיבים את עקרונות החינוך הבלתי פורמלי: מורטוריום, סימטריה, בחירה ועוד.

בהתבוננות קדימה אל הערכים, אל המרכיבים ואל הממדים שמערכת החינוך אמורה לשלב בתהליכי ההוראה אחרי תקופת הקורונה, נוכל להמליץ שכל איש חינוך וכל מחנך ידע לקיים תהליכי למידה והוראה במרחבי למידה חברתיים, פתוחים ומגוונים, בגמישות ועוד. נמליץ שתלמידים יוכלו ללמד תלמידים, שתתקיים למידה בכיתה ומחוץ לה, שתתקיים למידה שבה הלומד מחויב לבחירתו ולמידה המתבססת על מאפיינים נוספים של החינוך הבלתי פורמלי.

פורום אונ' בר אילן, אונ' בן גוריון בנגב ומינהל חברה ונוער

בנושא: שותפות כדרך לניהול משברים עפ"י עקרונות החינוך הבלתי פורמלי כבסיס למודלים של יצירת שותפויות

הרצאה ראשונה – שותפות ואמון

פרופ' משה הלברטל – פרופ' למחשבת ישראל ולפילוסופיה באוניברסיטה העברית ירושלים ופרופ' למשפטים באוניברסיטת ניו יורק, מרצה בקרן מנדל למנהיגות ובאקדמיה הלאומית למדעים

הקשר שבין שותפות ואמון הוא מוחלט מאחר שאין שותפות אמת בלי אמון. אנו נמצאים בשעת משבר, וכל משבר הוא גם מבחן: בשביל להתגבר על מגפה בסדר גודל כזה, אנו חייבים שותפות מלאה של כל הציבור. שותפות כזו יכולה לסייע לנו להימנע ממחירים כלכליים גבוהים. כשאין שותפות, עוברים לאכיפה – והיא תמיד יקרה יותר ויעילה פחות משיתוף פעולה מלא וולונטרי. העדר אמון הוא הסיבה לכך שלא הגענו לשיתוף פעולה מלא ולכך שהחברה נהגת בשיטה של איש איש לביתו ולקהילתו, שכל קבוצה מגנה על עצמה ועל האינטרסים שלה. בהעדר שותפות, החברה מתפוררת וחבריה משלמים מחירים כלכליים קשים.

שאלות חשובות הן מהו אמון, איך מגיעים לאמון ואיך מאבדים אמון. המילה "אמון" מקושרת בשדה הסמנטי לשתי מילים: "אומן" ו"אומנת". כלומר: האמון של אדם באדם אחר נבנה מצירוף שתי אמונות: שהאדם שבו הוא נותן אמון הוא אומן בעל יכולת מקצועית (אומן) ושהוא אכפתי (אומנת).

אנשים מאבדים אמון כשאין שקיפות וכשהחלטות מתקבלות בסתר. אנשים מאבדים אמון כאשר כוח השלטון – האמור לשמש אמצעי להשגת דברים ולקידום החברה – מנוצל לא כאמצעי אלא כמטרה. דוגמה לכך היא כשנשיאי ארצות הברית פועלים במטרה להיבחר שנית. אנשים מאבדים אמון כאשר הם מרגישים שהמנהיגים פוגעים ב"מרחב המקודש" – בנושאים שהטיפול בהם צריך להיות נקי, ענייני ולטובת הטוב הכללי, נושאים שאסור שיהיו מכשור להשגת הון פוליטי. ענייניים אלו הם בגדר קדושה. אמון בנוגע ל"מרחב המקודש" הוא תשתית שממנה נגזרים ההערכה והאמון של הציבור.

למעשה, יש שני סוגי שותפויות:

1. שותפות המבוססת על אינטרסים משותפים.
2. שותפות המבוססת על שותפות רעיונית לדרך, על ערך משותף שרוצים לקדם.

מערכות מורכבות של שיתופי פעולה מקיימות בתוכן חלוקת עבודה עדינה מאוד. אחת הסכנות בשותפות היא שחלק מהשותפים ירגישו שאינם תורמים ושהם מיותרים. נשאלת השאלה איך נותנים לשותף הרגשה אמיתית של תרומה. יש בחינוך הבלתי פורמלי עיקרון המחזק תחושה זאת, והוא עיקרון הניהול העצמי. ההשפלה הכי גדולה לאדם היא כשגורמים לו להרגיש מיותר, כשמעבירים לו מסר שאין לו מה לתרום. הימנעות מביקורת בונה ונתינת מחמאות ריקות מתוכן הן דרכים להעברת תחושת יתור. חברות נבחנות בכבוד שהן נותנות לאנשים בזקנותם וביכולתן לתת לפרט תחושה שבלעדיו ובלי התרומה שלו לא היו מצליחות.

לסיכום, הנקודה המשמעותית ביותר ביצירת אמון ובעקבותיו שותפות היא שמירה קנאית על "האזור המקודש".

פורום אונ' בר אילן, אונ' בן גוריון בנגב ומינהל חברה ונוער

בנושא: שותפות כדרך לניהול משברים עפ"י עקרונות החינוך הבלתי פורמלי כבסיס למודלים של יצירת שותפויות

הרצאה שנייה – הגדרה מחדשת למושגים "שותפות" ו"שותפויות" ובניית פרדיגמה עתידית משופרת

**פרופ' דוד פסיג – מרצה בחוג להתמחות לניהול ופיתוח מערכות
חינוך לא פורמליות בית הספר לחינוך, אוניברסיטת בר אילן**

המאה ה-20 התאפיינה בהתקדמות משמעותית בנושא השותפות והשותפויות בין מדינות, בין ארגונים ובין מערכות שונות במטרה להתמודד עם אתגרים ועם משברים. משבר הקורונה הוכיח לנו כי טעינו טעות חמורה בגישתנו לנושא השותפות. מהן הסיבות לכך שלא הצלחנו למנוע את המשבר? איך ייתכן שהקמנו ארגון כמו ארגון הבריאות העולמי – שמטרתו לאחד כוחות ולשתף פעולה כדי למנוע משבר כדוגמת משבר הקורונה – ולא הצלחנו למנוע משבר זה? עד כה, לא הבנו לגמרי את החשיבות שבשותפויות ואת הקשר שלהן למניעת משברים. זהו כשל עמוק, וחשוב שנסיק ממנו ליצירת מודלים חדשים, משופרים, שיציאו אותנו מהמשבר ושימנעו משברים אחרים בעתיד.

בימים אלו אני מוביל מחקר שמטרתו לעמוד על הכשל העיקרי בפרדיגמת השותפויות שהביא למשבר הנוכחי ולבנות פרדיגמה חדשה ומשופרת. מסקנת המחקר כה היא שמהות הכשל היא בכך שהשותפויות בנויות בעיקר על **בסיס וולונטרי**. התפיסה הרווחת היא שחיבורים בין מערכות, בין ארגונים, ובין מדינות מכפילים את הכוח של הגופים ובכך החיבור משרת את האינטרסים של כלל השותפים. הבסיס לחיבור, אם כן, הוא הרצון הטוב של השותפים וההבנה שאנו מחוברים כלכלית, חברתית, ערכית וביולוגית. אך ההיסטוריה מראה שעם הזמן משתנה ואף נמוג הבסיס המשותף, והשותפים מתחילים לדאוג יותר לאינטרסים אישיים ופחות לבסיס המשותף. תהליך זה מוביל לכשל.

מערכות משתפרות מכשל לכשל. משבר מציע הזדמנות לצמיחה ולשינוי. כיצד המשבר הנוכחי יכול להוביל להבנה אחרת בנוגע להגדרת שותפויות בעתיד? המחקר הנוכחי שאל מעולם הפיזיקה הקוונטית את מושג השזירות: מוכח שחלקיקים בעלי מבנה אטומי דומה שזורים זה בזה ומושפעים זה מזה גם כשהם רחוקים פיזית. הם מתקיימים בסימביוזה עמוקה. בהשאלה לשותפויות: בני האדם חיים בסימביוזה עמוקה זה עם זה וזקוקים זה לזה במידה כזו שאין לקיים את השותפות על בסיס וולונטרי. כדי לשרוד, אנו חייבים לשתף פעולה. אנו שזורים יחד, ולכן חשוב ששיתופי פעולה יהיו ממוסדים ומעוגנים ברגולציה, בהסכמים ובחקיקה. משבר הקורונה מזמן דחיפה גדולה לבניית פרדיגמה חדשה ומשופרת שאינה מתבססת על וולונטריות ועל רצון טוב. רק כך נשרוד.

מערכות חינוך בכלל ומערכת החינוך הבלתי פורמלי בפרט מתבססות על תשתית רחבה. באמצעותה אפשר להחיל את הפרדיגמה העתידית בנושא השותפויות. החינוך הבלתי פורמלי מאפשר למידה אותנטית רחבה, הנוגעת בפינות רבות בחיים האנושיים, ולכן אפשר באמצעותה לחולל את השינוי. מערכת החינוך מכשירה את דור העתיד של המאה ה-21 לאחריות לציבור ולחיים בסימביוזה. אנשי הפוליטיקה אינם מבינים תמיד את החשיבות שבשיתוף ולעיתים קרובות מונעים מאינטרסים אישיים. עלינו ללמוד מן המשבר הנוכחי ולייצר ברית שמבוססת על הבנת החשיבות של חיים בסימביוזה. עלינו לזעזע את אמות הסיפים כחברה ולא לפחד לעשות שינוי כדי שנחיה טוב יותר בעתיד.

פורום אונ' בר אילן, אונ' בן גוריון בנגב ומינהל חברה ונוער

בנושא: שותפות כדרך לניהול משברים עפ"י עקרונות החינוך הבלתי פורמלי כבסיס למודלים של יצירת שותפויות

חדר שותפות בין משפחה ועסקים – "עסק משפחתי"

מנחה: שגית לוי – סגנית מנהלת
מרכז להכשרות ולהשתלמויות "סמינר
שיין" של אגף תכנים, תוכניות, הכשרה
והשתלמויות במינהל חברה ונוער
במשרד החינוך

מנחה: טלי כהן-אורנשטיין –
מנהלת מרכז להכשרות ולהשתלמויות
"סמינר שיין" של אגף תכנים, תוכניות,
הכשרה והשתלמויות במינהל חברה
ונוער במשרד החינוך

מרצה: ד"ר נאוה מיכאל-צברי –
חוקרת עסקים משפחתיים בתוכנית
לפיתוח מנהלים של להב, במרכז רעיה
שטראוס לחקר עסקים משפחתיים,
בפקולטה לניהול ע"ש קולר
באוניברסיטת תל אביב

טלי כהן-אורנשטיין: האם תיתכן שותפות עסקית מיטבית בין קרובי משפחה? האם העובדה שעסק הוא עסק משפחתי מגדילה את הסיכוי להצלחה? או שמא עירוב בין עסקים למשפחה הוא מתכון לאסון? במילים אחרות: אם מדובר בסיכוי או בסיכון ואם בעסק משפחתי אפשר לנהל משברים טוב יותר מאשר בעסקים שאינם משפחתיים או שמא להיפך. בשיח בינינו, בדקנו את החיבור בין שותפות עסקית משפחתית ובין חינוך בלתי פורמלי.

מרכזי ההדרכה של מינהל חברה ונוער פועלים לביסוס הידע המקצועי של החינוך הבלתי פורמלי בשילוב בין אקדמיה ושדה ומובילים את תפיסת הפדגוגיה החברתית במערכת החינוך. תפיסה זו מושתתת על שלושה ערכים מרכזיים: מעורבות, אחריות ושותפות.

בבסיסה של התפיסה הפדגוגית החברתית עומדים **עקרונות החינוך הבלתי פורמלי**, כגון: למידה אגב התנסות; רפלקציה; חירות הבחירה; הדדיות ודיאלוגיות; עידוד השונות, סימטריה. כמי שמובילה כבר שלוש שנים מרכז להכשרות והשתלמויות בתחום החברתי-ערכי-קהילתי, אני מאמינה כי באמצעות עקרונות אלו, החינוך הבלתי פורמלי מבקש לסייע לבני הנוער להתפתח ולהיות לא רק תלמידים טובים יותר, אלא בני אדם ואזרחים מעורבים ואכפתיים. תפקידנו במרכזי ההדרכה הוא לטפח את הפרופסיה של בעלי התפקידים בתחום, כדי שאלה ינגישו את המיומנויות ואת הפרקטיקות הנדרשות לתלמידים בצורה מקצועית ביותר.

פורום אונ' בר אילן, אונ' בן גוריון בנגב ומינהל חברה ונוער

בנושא: שותפות כדרך לניהול משברים עפ"י עקרונות החינוך הבלתי פורמלי כבסיס למודלים של יצירת שותפויות

כשחושבים על התנהלות של משפחה, חושבים לכאורה על מערכת יחסים בלתי פורמלית שעקרונותיה מקבילים לתפיסת הפדגוגיה החברתית: משפחה היא גמישה, מכילה, חמה, מקבלת, מאפשרת מרחב טעות, מכבדת בחירה. כשחושבים על שותפות עסקית, חושבים לכאורה על מערכת יחסים פורמלית, מסודרת, מחושבת, קרה, פחות טולרנטית לטעויות. **האם אפשר לגשר על הפער שבין הפורמלי לבלתי פורמלי בשותפות עסקית משפחתית? ואם כן, כיצד?**

ד"ר נאוה מיכאל-צברי: פורום זה מאושש את הרלוונטיות של הקשר שבין עסקים משפחתיים לבין חינוך בלתי פורמלי. עסק משפחתי הוא שותפות בין שתי מערכות שאינן אמורות להתחבר, שהן בעלות מאפיינים שונים ושהחיבור ביניהן מוזר או לכל הפחות מעורר בוז במחקר העסקי.

עד המהפכה התעשייתית, היו כל העסקים משפחתיים. ברגע שהחלה המהפכה התעשייתית, אנשים כמו ובר והאחרים התחילו לדבר על תורה ניהולית ולטעון כי חברה צריכה להתקיים בנפרד מהמשפחה. לטענתם, ניהול רציונלי נכון של ארגונים גדולים צריך להתקיים במקום שבו אין קשר בין נפוטיזם לבין העסק. אבל עסקים משפחתיים לא נעלמו מן העולם. אנחנו מדברים היום על עסק משפחתי כעל קהילת עסק, אנו מדברים על מרכיבי חברה משפחתית כשהמשפחה מנהלת את החברה, כשיש לה מניות בעסק וכשהיא מתכוונת להעביר את העסק לדור הבא. יש פה חיבור בין מערכת לא פורמלית, משפחה, ומערכת פורמלית, עסק. בעסק משפחתי, המבנה הארגוני פחות מוגדר מאשר בעסק אחר. אחד היתרונות של עסקים משפחתיים הוא שההתנהלות מתבססת על תבנית אחרת: אנחנו משפחה, כל קהילת העסק היא כמו משפחה, העובדים הוותיקים הם חלק מהעסק ולכן הם חלק מהמשפחה ומשום כך יש פחות צורך בנהלים כתובים.

שגית לוי: השילוב הייחודי בין משפחה ועסק מוליד מורכבות ייחודית שמשפיעה על כל המעורבים: על בני המשפחה ועל העובדים שאינם בני משפחה. מהי מורכבות זו? האם היא גורם מכשיל בניהול משברים? האם מורכבות זו משותפת לכל העסקים המשפחתיים? האם האתגרים הניצבים בפני עסקים משפחתיים דומים אלו לאלו?

ד"ר נאוה מיכאל-צברי: המילה "מורכבות" מאפיינת עסקים משפחתיים. חיבור בין שתי מערכות שונות גורם לסביבה מורכבת. מי שעובד בחברה משפחתית יודע שעסקי הוא רציונלי ואישי הוא משפחתי וכי צריך להכיל את המורכבות הזאת. רק מי שנמשך למורכבות זאת ויודע לראות את הדברים בגוונים שונים ולא רק בשחור-לבן יוכל להצליח לעבוד בחברה משפחתית. קיים ויכוח בין חוקרים שונים בשאלה אם עסקים משפחתיים הם חדשניים או שמרניים. עסקים מובילים בעולם הם עסקים משפחתיים, בעיקר בגרמניה. לפני שנתיים, פורסם בעיתון מוביל מחקר שהראה שעסקים משפחתיים משקיעים הרבה פחות בחדשנות, אבל התפוקה שלהם כתוצאה מהשקעה זאת גבוהה יותר. בשנתיים האחרונות, יש בבורסה הישראלית לניירות ערך מדד המבוסס על חברות משפחתיות לאחר שנמצא כי יש יתרון פיננסי לחברות משפחתיות גדולות. יש בין 27 לשלושים חברות ישראליות משפחתיות הנסחרות בבורסה, והיום, שנתיים אחרי הוצאת המדד הזה, זה המדד הכי מוצלח בבורסה, נראה כי יש הרבה יתרונות במדד המשפחתי. בנוסף לשיקולים כלכליים, בעלי עסק מעלים שיקולים לא כלכליים בבואם לקבל החלטות. עסק קיים כדי לתת מענה לבעלי המניות. כיום, בעלי העניין הם הלקוחות, הסביבה, ולא רק בעלי המניות. לעסק משפחתי ברור שההסתכלות אינה רק כלכלית אלא קהילתית. היום אפשר לראות כמה טעה ובר במחקריו, היום עסק משפחתי הוא קהילה אחת, ואנחנו רואים עסקים משפחתיים שמצליחים לגדול ולשמור על קהילתיות, על מקצוענות ועל הבלתי פורמליות.

פורום אונ' בר אילן, אונ' בן גוריון בנגב ומינהל חברה ונוער

בנושא: שותפות כדרך לניהול משברים עפ"י עקרונות החינוך הבלתי פורמלי כבסיס למודלים של יצירת שותפויות

בשותפות, ה"אנחנו" מקבל מקום גדול בהרבה מה"אני". בעוד במשפחה מטפחים את הזהות האישית האינדיווידואלית של הפרטים בה, הרי בשותפות מפתחים את הזהות המשותפת הקולקטיבית. בעסק משפחתי הראייה היא קולקטיבית. אתה נולד ליחידה וחושב תמיד מה יהיה טוב לעסק. הזהות שלך יחיד חשובה פחות. לכן התשובה היא שקשה מאוד בסיטואציה זו להיות אינדיבידואל.

לסיכום, ראינו שקיים חיבור עוצמתי בין חינוך בלתי פורמלי לבין שותפות עסקית משפחתית. התוודענו לעובדה שיתרונותיו הבולטים של החינוך הבלתי פורמלי באים לידי ביטוי משמעותי בעסק משפחתי, כגון: רכישת מיומנויות וכישורי חיים שאינם מוקנים במסגרות אחרות אגב התנסות אישית, קליטת גירויים מהסביבה ויצירת סמכויות שתורמות להגברת הביטחון העצמי ולקידום העצמאות של הפרט ומימוש.

שאלה למחשבה בעקבות דברי ד"ר נאוה מיכאל צברי: האם האמרה המפורסמת 'עם משפחה לא עושים עסקים' נכונה?

פורום אונ' בר אילן, אונ' בן גוריון בנגב ומינהל חברה ונוער

בנושא: שותפות כדרך לניהול משברים עפ"י עקרונות החינוך הבלתי פורמלי כבסיס למודלים של יצירת שותפויות

חדר שותפות ואמון בין מדע לבין חברה אזרחית בתקופת הקורונה

מנחה: אורי מלכין – מנהל מרכז
הדרכה מו"פ ומנהיגות, אגף תכנים,
תוכניות, הכשרה והשתלמויות, מינהל
חברה ונוער, משרד החינוך

מרצה: פרופ' סיריל כהן – ראש
המעבדה לאימונתרפיה באוניברסיטת
בר אילן וחבר הוועדה המייעצת לחיסוני
הקורונה במשרד הבריאות

אורי מלכין: חדר זה מעלה כמה סוגיות: האם מבצע החיסונים בישראל הוא הישג אנושי אדיר או מהלך פזיז מדי? מה אפשר ללמוד ממנו על מדינת ישראל? האם שיתוף הפעולה בין המערכות השונות והמורכבות – משרדי ממשלה, רשויות מקומיות, צה"ל, ארגוני בריאות (מד"א, קופות חולים, בתי חולים), ארגוני מתנדבים – הצליח או שמא כשל? האם האתגר שהציב נגיף הקורונה בפני החברה הישראלית הדגיש מאוד פערים חברתיים ותרבותיים בין קבוצות שונות במדינת ישראל (חרדים, ערבים, פרפריה ומרכז, מבוגרים וצעירים) וסגר את הגולל על שותפות עתידית?

תשעה חודשים חלפו מהרגע שבו התגלה נגיף הקורונה ועד שאושר החיסון. התחזית היא שבמדינת ישראל יחוסנו שלושה מיליון אזרחים עד חודש מרס. האם מדובר בהישג אנושי אדיר או במהלך פזיז מדי? מה אפשר ללמוד על מדינת ישראל מהעובדה שעד כה חוסנו למעלה ממיליון וחצי איש?

פרופ' סיריל כהן: אין ספק שהפקת חיסון בתשעה חודשים זהו הישג שלא היה כדוגמתו מעולם בהיסטוריה האנושית. בנוגע לשיתופיות, דווקא כאן רואים את ההיפך: מה שהניע את יצירת החיסון הוא דווקא התחרותיות. לפני כשלושה שבועות, כשהחלו לחסן, דנתי בעניין הפזיזות, אך פזיזות אינה בהכרח רעה. התחזית היא שחמישה מיליון איש יהיו מחוסנים עד חודש מרס, כמובן אם ירצו בכך. הבחירה להתחסן היא חופשית. נוצרו תנאים מיוחדים אשר גרמו לכך שהחיסונים התפתחו מהר כל

קך:

פורום אונ' בר אילן, אונ' בן גוריון בנגב ומינהל חברה ונוער

בנושא: שותפות כדרך לניהול משברים עפ"י עקרונות החינוך הבלתי פורמלי כבסיס למודלים של יצירת שותפויות

- א. טכנולוגיה מפותחת, מהירה ודינמית
 - ב. הושקעו מאמצים ומשאבים רבים
 - ג. חיסון שמבוסס על ידע היכן לפגוע בוורוס זה. ידענו זאת כבר קודם מבני דודים של הקורונה.
 - ד. יש מספיק חולים כעת בעולם כדי לבחון זאת: כ-400 אלף נדבקים בכל יום.
- החיסון יאפשר התמודדות גם עם המוטציות.

אורי מלכין: מאמץ המאבק בנגיף הקורונה הצריך שיתוף פעולה בין מערכות שונות ומורכבות: משרדי ממשלה, רשויות מקומיות, צה"ל, ארגוני בריאות (מד"א, קופות חולים, בתי חולים), ארגוני מתנדבים. האם הצלחנו ביצירת השותפויות או שהסתבכנו בכך? האם אפשר לנהל שותפויות במערכה שמנהלת פוליטית ושיש בה גם שיקולי אגו?

ושאלה בנימה אישית יותר: נראה שהאתגר שהציב נגיף הקורונה לחברה הישראלית הדגיש מאוד פערים חברתיים ותרבותיים בין קבוצות שונות במדינת ישראל (חרדים, ערבים, פריפריה ומרכז, מבוגרים וצעירים) ובעיקר עודד האשמות ומתחים בין הקבוצות השונות. האם יש לנו סיכוי לשותפות עתידית? לעתיד של סולידריות?

רופ' סיריל כהן: מבלי להיכנס לפוליטיקה ולהאשמות: אומנם נעשו טעויות כי כאשר מערבבים פוליטיקה ובריאות מקבלים פוליטיקה בעיקר. עם זאת, היו טעויות אובייקטיביות אשר נבעו מאירוע שהוא אירוע מתגלגל. קשה מאוד להתמודד עם מגפה שאינך מכיר וכשאינן יודעים מה עומד לקרות ואיך מתמודדים.

אני מבקש מכל מי שבדרך לא דרך מוצא דרכים להתחסן להשאיר את החיסונים כרגע לצוותי הרפואה ולקבוצות סיכון, אלא אם מדובר בחיסונים שעומדים להיזרק. מי שחשף ליותר אנשים צריך לקבל תיעודף בהתחסנות, כמו מורה שחשף לשלושים תלמידים. התנהגות כזו היא גילוי של ערבות הדדית. ברגע שאוכל ושהחיסונים יינתנו לכולם – יש להביא בחשבון גם את עניין כמות החיסונים – מובן שאתחסן.

בישראל רק עשרה אחוז מהאוכלוסייה מתנגדים לחיסון, ומספר זה הולך וקטן. נבחין ביניהם ובין המתנגדים לחיסונים בארצות הברית ובגרמניה. לדעתי, ההתנגדות בארץ נובעת מחוסר ידע, וכאן תפקיד החינוך וההסברה. בארצות הברית ובגרמניה, התנועות המתנגדות לחיסונים חזקות ומשפיעות יותר. כארבעים אחוז מהאוכלוסייה בארצות הברית מתנגדים לחיסון.

פורום אונ' בר אילן, אונ' בן גוריון בנגב ומינהל חברה ונוער

בנושא: שותפות כדרך לניהול משברים עפ"י עקרונות החינוך הבלתי פורמלי כבסיס למודלים של יצירת שותפויות

יש חשדנות כלפי החיסון, ומופץ לא מעט מידע שגוי ביחס לחיסונים, אשר משפיע על אנשים בהחלטה אם להתחסן. למשל, בניגוד למידע המופץ, אין לחיסון השפעה על הפוריות ולא על סרטן. החשש מפני החיסון אינו מוצדק. החיסון הוא חלק קטן מהווירוס, ואת זה אנשים אינם מבינים. המטרה של החיסון אינה לגרום מחלה, אלא ללמד את הגוף להתמודד עם הווירוס מבלי לחלות במחלה. במדינות אחרות אין מערך הסברה מתאים, וזה מסביר את הצריכה הנמוכה של החיסונים. קופות החולים בישראל עוזרות במאמץ הלאומי לחיסון הקורונה ללא ספק. מה שאין תמיד במדינות אחרות. תופעות הלוואי השכיחות הן חום וכאבים ביד. בחיסון השני, נשמע עליהן יותר, תופעות הלוואי יהיו קצת יותר נפוצות. אצל צעירים ייראו יותר תופעות מאשר אצל מבוגרים כי אצלם המערכת החיסונית מתפקדת טוב יותר. התנפחות בלוטות הלימפה – אחד לאלף. אלרגיות – יש לשים לב, לא כל אדם שיש לו אלרגיה יפתח אלרגיה לחיסון, אבל יש לשים לב ולבקש ממי שסובל מאלרגיות להישאר חצי שעה במקום החיסון כדי שאם יהיה צורך יטפלו בו מייד. היה רק אדם אחד בישראל שפיתח תגובה אלרגית, הוא טופל במקום והוא בסדר. בנוגע תופעות לוואי לטווח ארוך, אין לנו מידע על כך – זו האמת. אין לנו גם מידע על תופעות הלוואי של הווירוס עצמו לטווח הארוך. בנוגע לילדים, כרגע המחלה אצלם אינה קשה, אבל נוקטים משנה זהירות. אחוז התמותה בקרב ילדים הוא כמעט אפסי. יצטרכו לקיים ניסויים קליניים בנוגע לילדים.

צריך לזכור שהקורונה אינה מאחורינו, יש זנים חדשים. תפקידנו לשמור על ריחוק, על מסכה ועל כל הכללים כדי להגן על הסביבה.

פורום אונ' בר אילן, אונ' בן גוריון בנגב ומינהל חברה ונוער

בנושא: שותפות כדרך לניהול משברים עפ"י עקרונות החינוך הבלתי פורמלי כבסיס למודלים של יצירת שותפויות

חדר שותפות במימוש חזון

מרצה: גבי מיכל קפלן-רוקמן

שופטת ונשיאת בית המשפט לנוער

מרצה: ד"ר ניר מיכאלי

רקטור מכללת אורנים

מנחה: גב' רות קנולר-לוי

מינהל חברה ונוער, משרד החינוך

מרצה: ד"ר גרניט אלמוג-ברקת

אוניברסיטת בן גוריון בנגב

רות קנולר-לוי: ביקשנו לקיים שיח לבירור הקשר שבין שותפויות למימוש חזון באמצעות קהילה שחבריה בעלי שפה וחזון משותף, אך פועלים בשדות שונים ומגוונים. הדוברים בחדר זה מציגים תפיסה, שפה וחזון משותף במרחבי עשייה שונים. השתייכותם לקהילה ולמאפייניה מייצרת גשרים טבעיים ביניהם, שמאפשרים שיתופי פעולה בחייהם המקצועיים למען "הטוב המשותף" – כפי שעלה בהרצאתו של פרופ' הלבטל.

החזון והמטרות המשותפות של הדוברים הנוכחים כאן שואפים להשפעה על מרחבי החברה והחינוך בישראל מבית היוצר של קרן מנדל למנהיגות. כולם עוסקים, בדרך זו או אחרת, בפיתוח הון אנושי במרחבים אלו.

השופטת גב' מיכל קפלן-רוקמן בחרה להשפיע בתחום השיפוט והיום היא נשיאת בית המשפט לנוער.

פורום אונ' בר אילן, אונ' בן גוריון בנגב ומינהל חברה ונוער

בנושא: שותפות כדרך לניהול משברים עפ"י עקרונות החינוך הבלתי פורמלי כבסיס למודלים של יצירת שותפויות

ניר מיכאלי בחר להשפיע בשדה האקדמי וכיום הוא רקטור של מכללת אורנים (יחד אנחנו מובילים את תוכנית הצוערים לחינוך הבלתי פורמלי).

ד"ר גרניט אלמוג-ברקת בחרה להשפיע בעולמות של ניהול ושל מנהיגות – הן בעולם האקדמי, באוניברסיטת בן גוריון בנגב, הן בעולם הפרקטי, כיועצת שר החינוך ובתוכניות מנהיגות במשרדי ממשלה שונים ובחברה האזרחית. אני בחרתי להשפיע על העולם דרך החינוך הבלתי פורמלי, וכחזונו של מנדל: לעסוק בפיתוח הון אנושי בשדה החינוך הבלתי פורמלי והחינוך החברתי באמונה שמעבר לצורך ברלוונטיות של החינוך הבלתי פורמלי למאה ה-21, מחובתנו לקדם את הרצף החינוכי, לפתח בוגר בעל מיומנויות חברתיות במערכת החינוך ולממש את זכותם של בני הנוער לחינוך לאורך כל היום.

השופטת מיכל קפלן-רוקמן נשאלה: כיצד המפגש בין עולם החינוך לאזרחות בא לידי ביטוי בעולם המשפט בנוגע לקטינים ולנוער?

תשובתה: אנשי החינוך הם אלה שנמצאים בקו הראשון של המשימה הלאומית, ודאי בתקופה הנוכחית. מלבד דרכי בעולם המשפט והסנגוריה המשפטית, פגשתי את עולם החינוך בעבודה עם נוער בסיכון, בעבודה סוציאלית, ובלמודים לניהול בית ספר. השנתיים במכון מנדל אפשרו לי להביט אל העבודה עם בני נוער בסיכון מזווית אחרת.

להן נקודות מרכזיות:

- כיצד מתרגמים חזון של שיעור אזרחות לאולם בית משפט לנוער? לחלק מבני הנוער, המפגש עם בית המשפט הוא אולי שיעור האזרחות היחיד שיהיה להם.
- הביטוי של "חזון" בעבודתי השוטפת: בית המשפט הוא סוכן שינוי אשר נמצא בנקודה קריטית בדרכו של קטין ממצב של סיכון לחיים למצב של בוגר מתפקד. זהו אינטרס אישי ולאומי המכוון להגנה על החברה אגב התבוננות פרטנית בחייו של נער.
- לשופט נוער יש כלים רבים לעבודה ולטיפול וגישה לנוער. תפקידו של השופט להיות ה"מנצח" על כלל הכלים כדי לכונן התנהגות של נער וכדי לתת בידיו את הכלים ליצירת שינוי בחייו.
- שופט נוער הוא מנהיג חינוכי.
- החזון מקבל משנה תוקף ביכולת של בית המשפט לקיים שיעור אזרחות בדל"ת אמותיו של אולם בית המשפט לנוער.

פורום אונ' בר אילן, אונ' בן גוריון בנגב ומינהל חברה ונוער

בנושא: שותפות כדרך לניהול משברים עפ"י עקרונות החינוך הבלתי פורמלי כבסיס למודלים של יצירת שותפויות

- שופט נוער דן קטינים לשני סוגים של התערבות: התערבות סוציאלית טיפולית כופה, החלה על בני נוער בסיכון והמושגתת בעיקר על סיוע, על הכוונה ועל ליווי טיפולי לנער ולבני משפחתו. סוג ההתערבות השני הוא התערבות פלילית (מגיל 12). לאחר הענישה, המטרה של שני הסוגים זהה, והיא: שילובו של הנער בחברה.
- מדדי ההצלחה בתחום זה ניצבים על שילובם המיטבי של בני הנוער בחברה ועל הכוונתם לדרך הישר ולחיים נורמטיביים. במדדי ההצלחה אפשר למנות: שהקטין לא ישוב בתיק חוזר, קבלת תעודת בגרות, גיוס לצבא, העובדה שהקטין יהיה אזרח משלם מיסים ושילדיו לא יגיעו לבית משפט לנוער ועוד.
- בשורה התחתונה, השופט מנצח על התזמורת כדי להוביל את הקטין למקום אחר, להתנהגות אחרת. להוביל אותו לתיקון, לשינוי.
- בית המשפט מבקש להכניס חשיבה ופרקטיקה לחיי הצעירים ומשפחתם כדי להובילם לפרק חדש בחייהם.

ד"ר ניר מיכאלי נשאל: כיצד החזון המנדלי המשותף בא לידי ביטוי בעולם האקדמי שבו אתה מקדם פיתוח הון אנושי והכשרה, בעיקר בהתבוננות אל החינוך הבלתי פורמלי, שבו אתה עוסק בטקסטים שפרסמת?

תשובתו: החינוך עוסק בעתיד ובהכשרת הדור הצעיר לכניסה לעולם המבוגרים. הפדגוגיה החברתית מקדמת הצמחה של תודעת ביקורת, תודעה של שינוי ותיקון חברתי בקרב המחנכים והתלמידים. הפדגוגיה החברתית היא תפיסה חינוכית המחויבת למהות הדמוקרטית ואשר רואה בחינוך כלי לתיקון ליקויי המציאות החברתית ולהבנייתה של מציאות חברתית חדשה. הפדגוג החברתי מנסה לקדם את תלמידיו להבנה טובה ומפוקחת של המציאות על כשליה, הוא חושף אותם לאלטרנטיבות רעיוניות ולביקורת ומבנה להם חממה שבתה יעצבו תפיסת עולם ומחויבות להגשמתה.

להן נקודות מרכזיות:

- יש בעייתיות בהפרדה בין חינוך פורמלי לבלתי פורמלי.
- החינוך הפורמלי מכון להשתלבות התלמידים בעתיד ומסייע בכך, ואילו החינוך הבלתי פורמלי מכון את בוגריו לשיפור העולם ולטיובו.
- החינוך הבלתי פורמלי מבוסס על מעורבות ועל אקטיביות.
- שותפות וחבירה לגופים בלתי פורמליים מיעלות ומעשירות את הדרך ואת התוצרים על ידי החלה של שינויים.

פורום אונ' בר אילן, אונ' בן גוריון בנגב ומינהל חברה ונוער

בנושא: שותפות כדרך לניהול משברים עפ"י עקרונות החינוך הבלתי פורמלי כבסיס למודלים של יצירת שותפויות

ד"ר גרניט אלמוג-ברקת נשאלה: כיצד החזון המנדלי משתקף בעשייתך כמי שמובילה תהליכי פיתוח והכשרה של ניהול ושל מנהיגות?

תשובתה: השותפות שלנו במסגרת זו משקפת תפיסה של בוגרים אשר בחרו ליישם את חזונו של מורט מנדל: להשקיע באנשים שיש בהם הרוח, הכוח והשאיפה לשנות את העולם – הסוד טמון באנשים.

להלן עקרונות יסוד:

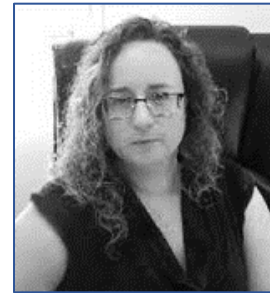
- ראיית האדם וחזונו כנקודת מוצא.
- אי אפשר ללמד מנהיגות, אך אפשר ללמוד מנהיגות.
- ראייה של חזון טומנת בחובה שקיפות, אמון ודיוק בחיפוש השותפות הנכונה והראויה.
- החזון מחבר בין שותפים, מגדיר את השליחות המשותפת ומכוון כמצפן את המחר.
- יש לחבר בין החזון לשותף אשר רואים את הערך הסגולי שקיים בו.
- העולם השתנה. בשותפויות יש מרכיב חשוב: השלם גדול מסך חלקיו. עם זאת, יש לשמור על ייחודם של כל הפרטים המרכיבים את השלם.
- בראש ובראשונה, מעשה מנהיגות מעניק משמעות לחיינו ומאפשר לכל אחד לבחור לפעול לפי חזונו ולעשות מעשה של מנהיגות.

פורום אונ' בר אילן, אונ' בן גוריון בנגב ומינהל חברה ונוער

בנושא: שותפות כדרך לניהול משברים עפ"י עקרונות החינוך הבלתי פורמלי כבסיס למודלים של יצירת שותפויות

עם הפנים קדימה

ד"ר אודט סלע – מנהלת תחום ייעוץ מדעי, לשכת המדען הראשי, משרד החינוך

תקופת הקורונה ערערה הנחות יסוד שלנו באשר לעולם האישי, המשפחתי והמקצועי שלנו.

בין הגורמים שהשתנו מהותית הוא עולם הידע שבו אנו פועלים. תפיסות יסוד באשר לדרך שבה אנו צורכים ידע ולזמן שאנו עושים זאת השתנו. שינויים אלו יצרו הזדמנויות בשדה החינוך לשינוי דפוסיים שעליהם הצביעה הוועדה הבינלאומית להערכת איכות הלימודים בתחום החינוך ובתוכניות ההוראה במדעים כבר ב-2015. העיקרון שקיבל משנה תוקף הוא שחיבור בין ידע מחקרי למדיניות ולפרקטיקה הוא המפתח לקידום שדה החינוך.

תפיסת יסוד נוספת שהשתנתה מהותית נוגעת במיקום של החינוך הבלתי פורמלי בתוך עולם הידע, המיומנויות והערכים. בעשור האחרון, מיומנויות חברתיות ורגשיות, מיומנויות ה-SEL, הולכות ותופסות מקום מרכזי יותר בשיח על תהליכי חינוך המתרחשים בבית הספר, בכיתה, במהלך יום הלימודים. עם זאת, עד תקופת הקורונה, נעשתה הפרדה בין תהליכים המתרחשים בשעות אחר הצהריים ובשעות מסוימות במהלך יום הלימודים לבין תהליכים רגשיים וחברתיים המתרחשים בשעות אחרות. השנה החולפת העמיקה את ההבנה בנוגע לידע שהעוסקים בחינוך בלתי פורמלי אוחזים בו ובנוגע לרלוונטיות של ידע זה לכלל העוסקים בתהליכי חינוך. תקופת הקורונה העמיקה את ההבנה שעלינו, העוסקים בחינוך, לאחוז בגישת הילד השלם ולפעול לקידום חיבורים הדוקים יותר בין גופי הידע, המדיניות והפרקטיקה המרכיבים את החוויה החינוכית הכוללת של הילד במהלך היום.

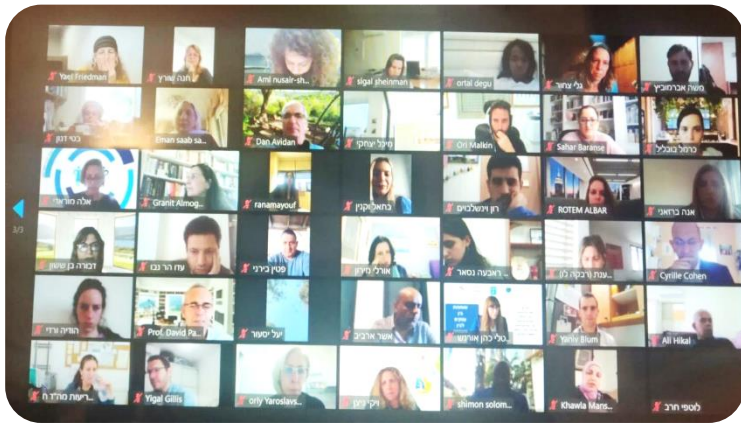
כל זה מוביל אותנו לאתגר של שדה המחקר. בשנים האחרונות, הובילה השותפות בין משרד המדען הראשי לבין אגף תכנים ותוכניות במינהל חברה ונוער לכמה ניסיונות לקידום שדה המחקר בתחום החינוך הבלתי פורמלי. בשותפות זו, אנו פועלים להסיר את החסמים – ביניהם בנושא מאגרי הנתונים העומדים לרשותנו והמאפשרים לבצע מחקרים בהיקפים רחבים והצורך לבצע מחקרים העומדים באמות מידה אוניברסליות מקובלות, המפיקים ממצאים מהימנים ותקפים.

בימים אלו, אנו פועלים לבניית פלטפורמות וערוצים שבהם נגדיר מחדש את דרכי הפעולה לשילוב מחקר ופרקטיקה בהקשרים אלו. כיווני המחקר יבקשו לייצר שותפות ביצירת מציאות שבה הידע המחקרי ניזון מהידע בשדה ומזין אותו.

פורום אונ' בר אילן, אונ' בן גוריון בנגב ומינהל חברה ונוער

בנושא: שותפות כדרך לניהול משברים עפ"י עקרונות החינוך הבלתי פורמלי כבסיס למודלים של יצירת שותפויות

תמונות

פורום אונ' בר אילן, אונ' בן גוריון בנגב ומינהל חברה ונוער

בנושא: שותפות כדרך לניהול משברים עפ"י עקרונות החינוך הבלתי פורמלי כבסיס למודלים של יצירת שותפויות

תודות

עריכת החוברת

טלי כהן-אורנשטיין – מנהלת מרכז להכשרות ולהשתלמויות "סמינר שיין", אגף תכנים, תוכניות, הכשרה והשתלמויות במינהל חברה ונוער, משרד החינוך

עריכה לשונית

אפרת חבה – עורכת לשון, אגף תכנים, תוכניות, הכשרה והשתלמויות במינהל חברה ונוער, משרד החינוך

סיכומי דברי המרצים והמנחים במליאה ובחדרים

יניב בלום – מנהל מרכז הדרכה ארצי חברתי, אגף תכנים, תוכניות, הכשרה והשתלמויות, מינהל חברה ונוער, משרד החינוך

ליאת סלומון – מנהלת מרכז הדרכה ארצי להנחלת זיכרון השואה, אגף תכנים, תוכניות, הכשרה והשתלמויות ומטה המסעות לפולין, מינהל חברה ונוער, משרד החינוך

ניצה שמואלי – מדריכה מרכזת, מרכז הדרכה ארצי מו"פ ומנהיגות, אגף תכנים, תוכניות, הכשרה והשתלמויות, מינהל חברה ונוער, משרד החינוך

נעמי יצחיאק – סגנית מנהלת מרכז הדרכה מחוז ירושלים ומנח"י, אגף תכנים, תוכניות, הכשרה והשתלמויות, מינהל חברה ונוער, משרד החינוך

עמליה לואין – מפקחת תכנים ותוכניות, אגף תכנים, תוכניות, הכשרה והשתלמויות, מינהל חברה ונוער, משרד החינוך

רותם אלבר – סגנית מנהל מרכז הדרכה ארצי חברתי, אגף תכנים, תוכניות, הכשרה והשתלמויות, מינהל חברה ונוער, משרד החינוך

תמיכה טכנית וליווי דיגיטלי

נעמה נעמי סולטאני ומאור קהיימקר – טכנאים ועורכי וידאו, המעבדות למדיה דיגיטלית, בית הספר לחינוך, אוניברסיטת בר אילן

חגית פרחיה-חכם – מנהלת מרכז הדרכה ארצי פדגוגי טכנולוגי, אגף תכנים, תוכניות, הכשרה והשתלמויות, מינהל חברה ונוער, משרד החינוך

שגית לוי – סגנית מנהלת מרכז להכשרות ולהשתלמויות "סמינר שיין", אגף תכנים, תוכניות, הכשרה והשתלמויות, מינהל חברה ונוער, משרד החינוך